

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/23101,Obywatelski-Komitet-Poszukiwan-Mieszkancow-Suwalszczyzny-Zaginionych-w-Lipcu-1945.html>
2022-07-04, 07:27

Obywatelski Komitet Poszukiwań Mieszkańców Suwalszczyzny Zaginionych w Lipcu 1945 r.

Obywatelski Komitet Poszukiwań Mieszkańców Suwalszczyzny Zaginionych w Lipcu 1945 r., powołany przez działaczy opozycji w celu wyjaśnienia sprawy obławy augustowskiej (pacyfikacji Puszczy Augustowskiej i okolic przez jednostki Armii Czerwonej i NKWD w VII 1945, której efektem był mord na ok. 600 mieszkańcach regionu). Gdy w 1987 zostały odkryte nieznane groby przy drodze Rygol-Giby, przypuszczano, że są to szczątki zatrzymanych w obławie. Ekshumacja wykazała, że były to groby niemieckich żołnierzy. 2 VIII 1987 na fali zainteresowania tematem miejscowi działacze opozycji utworzyli komitet, który postawił sobie za zadanie wyjaśnienie losu zaginionych. W zebraniu założycielskim uczestniczyło 7 b. działaczy „S” z Suwałk i Zbigniew Bujak; zredagowano podpisane nast. przez Piotra Bajera, Mirosława Basiewicza i Stanisława Kowalczyka oświadczenie o zawiązaniu się komitetu; odczytane i rozkolportowane tego dnia podczas mszy w kościele św. Aleksandra w Suwałkach. 11 VIII grupa 56 wybitnych przedstawicieli świata nauki, kultury i opozycji skierowała do Rady Państwa pismo informujące o utworzeniu komitetu, z prośbą o udzielenie pomocy i niepodejmowanie represji wobec jego członków. 5 IX Urząd Wojewódzki w Suwałkach zakazał komitetowi prowadzenia działalności; mimo to jego członkowie, poza wymienionymi m.in. Alicja Maciejowska, Maria Chwalibóg, Danuta i Jan Krzywoszowie, z pomocą środowiska b. żołnierzy AK, rozpoczęli zbieranie nt. zaginionych relacji, dokumentów, zdjęć, ankiet personalnych. Staraniem i przy pomocy komitetu powstały audycje radiowe, artykuły prasowe, film dokumentalny *A może tego nie wolno mówić* Jacka Petryckiego (1988), raport z dwuletnich prac Komitetu („Tygodnik «Solidarność»” 1989, nr 4 z 23 VI),

książka *Nie tylko Katyń* Ireneusza Sewastianowicza i Stanisława Kulikowskiego (1990). Przeprowadzono także ponowną ekshumację grobów przy Rygoli (1989) i ufundowano w Gibach pomnik poświęcony ofiarom obławy (1991). Członkowie komitetu byli inwigilowani przez SB, zdarzały się anonimowe groźby, S. Kowalczyk został pobity. Działania komitetu skonsolidowały suwalską opozycję i zapewniły jej stały kontakt z Regionem Mazowsze, co miało duże znaczenie przy odbudowie działalności związkowej w regionie w l. 1988–1989.

Członkowie Komitetu zostali uhonorowani m.in. medalami Za Zasługi dla Miasta Augustowa (2006) i Nagrodą Kustosza Pamięci Narodowej (2007).

Marcin Zwolski

[Region Pojezierze, Suwałki](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)